

Notas sur le historia de Roma

Prime parte: Le monarchia roman

In interlingua e latino
Redigite per Harleigh Kyson Jr.

Notas sur le historia de Roma

traducite in interlingua e redigite per Harleigh Kyson Jr.,
SUA.

Transcription e composition: Thomas Breinstrup.

Publicate: januario 2006

© 2006 Harleigh Kyson Jr. e Union Mundial pro Interlingua

Tote derechos reservate. Iste texto es facite disponibile pro uso non-commercial solmente. Tote formas de re-vendita o re-distribution electronic o imprimite es prohibite sin permission in scripto. Nulle parte de iste publication pote assi esser reproducite, copiate, conservate in un systema de cercar o transmittite in ulle forma o per ulle methodo: graphic, electronic, mechanic, photographic, registrate sur disco o cassetta, transferite a bases de datos o in altere maniera sin permission in scripto. Es permittite citar in recensioni con indication del fonte.

Notas sur le historia de Roma

Prime parte: Le monarchia roman

Introduction

Le tradition roman nos dice que Aeneas, le heroe troian, veniva a Italia post le cadita de Troia. Ille se maritava con Lavinia, le filia del rege Latino, e fundava le citate Alba Longa. Su descendentes, Romulo e Remo, fundava Roma in 753 ante le era commun. Il habeva septe reges roman, le ultime del quales, Tarquinius le superbe, esseva expellite del citate in 509 ante le era commun. Nos sape que Troia cadeva circa 1200 ante le era commun, ma quasi omne le resto del historia del reges roman es mythologic.

Il habeva populationes human in le sito de Roma ante 753, e le nomines del reges e le eventos de lor regnos esseva inventiones del romanos del futuro. Il es ver tamen que reges governava Roma pro un periodo de alcun annos ante que emergeva le republica roman circa 509.

Le sequente textos narra del arrivata de Aeneas a Italia e le establimento per su filio de Alba Longa, le qual, multe annos plus tarde, Romulo e Remo quitava pro fundar Roma. On dice que le historias de Tarpeia del feminas sabin occurreva durante le regno de Romulo. Secundo le tradition,

il habeva un guerra in tres battalias durante le regno de Tullo Hostilio, le tertie rege de Roma.

Le ultime textos de iste breve historia del monarchia roman narra le eventos del regno de Tarquinius le superbe.

Le troianos veni a Italia

Il habeva un vice in Asia (i.e. le parte oriental del Mediterraneo) un grande e celebre civitate, nominate Troia. Le grecos luctava dece annos contra iste civitate e finalmente lo capturava. Post que le rege e altere troianos coragiose esseva occidite, le grecos destrueva le citate.

Quando ille videva Troia post su destruction, Aeneas fugiva ex le citate con su patre e filio e un parve numero de alliatos. Illes tunc navigava a Sicilia e postea a Africa. Ibi Dido, le regina cartageniense, dava multe donos a Aeneas. Aeneas tunc narrava a ille le historia de Troia e su tristitia post le victoria del grecos. Aeneas tunc navigava a Italia.

Presso le mar esseva le citate Laurentum, cuje rege esseva nominate Latino. Quando le troianos chassava multe animales ex le campos de Laurentum, le rege Latino e le aborigines qui viveva ibi, se armava e chassava le troianos. Ma

5 Latino, post audir que lor duce, Aeneas, esseva le filio de Venus, cessava su lucta contra le troianos e dava su filia, Lavinia, in matrimonio a Aeneas, qui establiva un citate, Lavinium, dante a illo le nomine de su marita.

Troiani ad Italiam veniunt

Olim in Asia erat urbs grandis et celebra, nomine Troia. Contra hanc urbem Graeci decem annos pugnauerunt et tandem eam ceperunt. Rege et aliis fortibus Troianis interfectis, Graeci urbem destruxerunt.

Aeneas, cum Troiam vastatam vidisset, cum patre et filio et paucis amicis ex urbe effugit. Aeneas et socii ad Siciliam et inde ad Africam navigaverunt. Ibi Dido, regina Carthaginiensis, dona multa Aenea dedit. Aeneas historiam Troiae narravit et victoriam Graecorum doluit. Inde Aeneas ad Italiam navigavit.

Prope mare erat urbs Laurentum, cuius rex Latinus appellatur est. Ibi cum Troiani multa animalia ex agris agerent, Latinus rex Aboriginesque qui ea loca tum tenebant armati ex urbe et agris cucurrerunt. Sed Latinus, postquam duce Aeneam esse Veneris, filium audivit, pacem cum Troianis fecit et suam filiam Laviniam Aeneae in matrimonium dedit. Aeneas urbem condidit quam ab nomine uxoris Lavinium, appellavit.

Troianos e latinos

On habeva promittite Lavinia a Turno, le rege del Rutulos ante que arrivava Aeneas, e Turno inaugurava un guerra contra Aeneas e Latino. Ni Aeneas ni Turno prevaleva in ille battalia. Le Rutulos esseva vincite, ma le victores perdeva lor duce, Latino.

Turno e le Rutulos tunc se refugiava inter le etruscos e peteva lor auxilio. Le etruscos, ex timor del nove citate, felicemente offereva lor auxilio.

Aeneas esseva in grande periculo e esseva in timor de tante guerra. Pro unificar le aborigines e le troianos sub le mesme nomine e le mesme leges, ille decretava que ambe gruppos de gente esseva latinos. Quando ille succedeva a expeller le etruscos ex le muros de lor citate, ille les conquireva con su proprie truppas. Le latinos ganiava le guerra, ma Aeneas moriva in le battalia.

7 Lavinia regnava post le morte de Aeneas, proque Ascanio, le filio de Aeneas, esseva ancora un puero. Quando ille deveniva un adulto, ille lassava le citate florente a su matre e establiva un altere citate, que ille nominava Alba Longa.

Troiani et latini

Deinde Turnos, rex Rutulorum, cui Lavinia ante adventum Aeneae pacta erat, Aeneae Latinosque bellum insulit. Neutra acies laeta ex eo bello abiit. Victi sunt Rutuli, sed victores ducem Latinum amiserunt.

Turnus Rutulique inde confugerunt ad Etruscos et ab eis auxilium petivit. Etrusci ob timorem novae urbis auxilium laeti obtulerunt.

Aeneas in magno discrimine erat ob terrorem tanti belli. Ut aborigines Troianique sub eodem iure atque nomine essent, Latinos utramque gentem appellavit. Cum Etruscos repellere moenibus urbis suae posset, contra illos copiis suis superavit. Bellum erat secundum Latinis, sed Aeneas in proelio interfectus est.

Post mortem Aeneae Lavinia regnavit, quoniam Ascanius, Aeneae filius, adhuc puer erat. Is cum adolevit, florentem urbem matri reliquit et urbem novam aliam sub Albano quam Albam Longam appellavit.

Romulo e Remo

Multe reges regnava post Ascanio, le filio de Aeneas. Un ex illes, Proca, habeva duo filios, Numitore e Amulio. Ille dava su regno a Numitore, qui esseva le plus vetule. Ma post exiliar su fratre, Amulio regnava. Ille occideva le filio de su fratre e faceva Rhea Silvia un virgine vestal.

Rhea partiriva a duo filios gemine, Romulo e Remo. Post discoverir isto, Amulio la incatenava e poneva le infantes in su corbe e les jectava a in le Tibere, que tunc disbordava su litores.

Post que le aqua del fluvio recedeva, lor corbe se trovava in terra sic in un area remotissime. Un lupa, secundo le tradition, curreva al corbe del pueros, les leccava con su lingua, e deveniva lor matre adoptive.

Proque le lupa sempre retornava al pueros infante, Faustulo, le pastor regal, les trovava e les portava a su cabana e les dava a su femina pro educar les. Post devenir adolentes, illes comenciava a vagar in le foreste. Illes deveniva latrones. E, cargate con butin, illes retornava al pastores e lo divideva inter illes.

Romulus et Remus

Multo reges post Ascanium, Aeneae filium, regnaverunt.

Unus ex his regibus, nomine Proca, duos filios Numitorem et Amulium habebat. Numitori, qui maior erat, regnum reliquit; sed Amulius, expulso fratre, regnavit. Filium fratris interfecit et Rheam Silviam, Numitoris filiam, sacerdotem Vestae fecit.

Rhea geminos Romulum et Remum peperit. Ea re cognita, Amulius ipsam in vincula coniecit, parvulos alveo impositos abiecit in Tiberim, qui tunc super ripas abundaverat.

Flumine recedente, alveus in sicca terra erat. Vastae tum in eis locis solitudines erant. Lupa, ut fama traditum est, ad puerum vagitum cucurrit, pueros lingua lambit, et se matre eis obtulit.

Cum lupa saepe ad parvulos reverteretur, Faustulus, pastor regius, eos invenit tulitque in casam et uxori dedit educandos. Cum adoleverunt, silvas pererrare coeperunt. In latrones praeda onustos impetus fecerunt et pastoribus praedam diviserunt.

Remo es sequestrate per un gruppo de latrones

In le medio de un joco public, un gruppo de latrones, irate proque illes habeva perditte lo que illes habeva robate, attaccava ambe fratres. Remo esseva capturate, ma Romulo poteva defender se fortemente. Le latrones portava Remo al rege Amulio. Illes accusava le juvene homine de robar les in le campos de Numitore. Assi le rege inviava Remo a Numitore de maniera que ille poteva punir le puero.

Desde le initio Faustulo credeva que le pueros esseva le nepotes del rege, nam ille sapeva que le rege habeva mandate que on les jecta a in le Tiberi. Tunc, movite per le crise de Remo, ille indicava a Romulo le identitate de su granpatre e granmatre. Romulo, post armar le pastores, curreva a Alba Longa. Per hasardo, Numitore anque habeva audite que le duo fratres esseva geminos. Tunc, comparante lor etates e vidente le nobilitate in le facie de Remo, ille recognosceva le puero como su nepote.

11

Romulo con un parve gruppo de pastores attaccava le rege Amelio. Ex le casa de Numitore Remo veniva pro adjuvar con un altere gruppo de pastores, occideva le rege Amelio, e restaurava su granpatre sur le throno. Tunc Romulo e Remo in cerca de gloria voleva fundar un altere citate.

Remus a latronibus captus est

Dum quidam ludus celebratur, latrones, irate quod praedam amiserant, impetum in duos fratres fecerunt. Remus captus est, sed Romulus vi se defendit. Latrones captum Remum ad regem Amulium duxerunt. Iuvenes praedam ex agris Numitoris cepisse accusaverunt. Itaque Remus a rege ad supplicium Numitori datus est.

Ab initio Faustulus crediderat pueros esse nepotes regis, nam sciebat infantes iussu regis in Tiberim abiectos esse. Tum discrimine Remi motus Romulo indicavit quis esset eorum avus, quae mater. Romulus, armatis pastoribus, Albam, cucurrit. Forte Numitor quoque audiverat fratres esse geminos; tum aetatem eorum comparans et nobilem vultum Remi videns, nepotem agnovit.

Romulus tunc cum paucis pastoribus in regem Amulium impetum fecit; Remus cum aliis pastoribus a domu Numitoris veniens adiuvit regemque Amulium interfecerunt et avum in regnum restituerunt. Deinde Romulus et Remus gloriae causa urbem novem condere cupiverunt.

12